

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

73 évvel ezelőtt ezen az éjszakán borzalmas dolgok történtek az auschwitz-birkenau-i láger cigány családi táborában. Több ezer roma embert, többségében nőket, gyerekeket és időseket pusztítottak el, hogy helyet csináljanak a Magyarországról akkor érkező deportált zsidóknak. A borzalom, a pharrajimos (a roma holokauszt magyarországi lovári nyelven) azonban nem a gázkamrában kezdődött, soha nem ott kezdődik. A borzalom ott kezdődik, amikor valaki nem az embert, hanem csupán annak másságát látja a másikban.

Bár még nem pontosan értjük az emberi emlékezet természetét, azt biztosan tudjuk, hogy a generációkkal ezelőtti történések is alakítják egyéni sorsunkat, meghatározó erővel hatnak ránk. Sokszor anélkül, hogy az egykori történésnek egyáltalán tudatában lennénk, vagy annak minden részletét ismernénk. Az egykori túlélők közül sokan a hosszú évtizedek át tartó vagy akár örök hallgatást választották. A trauma azonban, ha nem beszéli ki, belülről eszi meg az embert.

Legtöbben úgy vagyunk vele, hogy gyerekként szívesen hallgatjuk nagyszüleinktől azt, ami később – kamaszként – inkább már csak untat minket. Valamikor a húszas éveim közepén döbbsentem rá én is, hogy az utolsó generáció tagja vagyok, aki még a saját fülével hallgathatja a túlélők történeteit. Sajnos, akkor már túl kevés volt az idő a rengeteg kérdésem megválaszolására. Ma is sokszor gondolok arra, hogy bárcsak egy picit nagyobb figyelemmel hallgattam volna...

Most már tudom, hogy óriási a felelősségünk, és e generáció tagjaként személy szerint nekem is óriási a felelősségem abban, hogy hogyan adom tovább e történeteket a gyermekeimnek. Hogyan tanítom meg őket emlékezni valamire, ami saját élményként az ő emlékezetükben szerencsére már nem lehet jelen, és ami – reményeim szerint – sem az ő életükben, sem pedig az ő gyermekeik életében nem ismétlődhet meg.

Város- vagy civil szervezeti vezetőként persze a felelősségünk túlmutat a gyermekeinknek való példamutatáson.

Hiszem azt, hogy ma olyan Budapestet építünk, amelynek lakói nem csupán méltó módon emlékeznek az egykoron itt kezdődő borzalmakra, hanem tanultak is a történelemből. El- és befogadó várost építünk, melynek lakói nem azt kutatják, szomszédjuk miben különbözik tőlük, mert jól tudják, a borzalom mindig a másság túlhangsúlyozásával kezdődik.

Köszönöm, hogy meghallgattak!